

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 15CoE/1/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6719201440
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ladislav Mejstřík
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2024:6719201440.4

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ladislava Mejstříka a členiek senátu Mgr. Silvie Tisovej a JUDr. Miriam Štillovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: A. B., nar. XX.XX.XXXX, pobytom ako matka, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Martin, dieťa rodičov: matka – povinná C. D. E. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale pobytom F. XXXX/XX, XXX XX G., právne zastúpená: Advokátska kancelária Ivan Syrový, s.r.o., Kadnárova 83, 831 06 Bratislava, a otec – oprávnený C. C. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale pobytom C. XX, XXX XX H. H., právne zastúpený: JUDr. Andrea Stupárová, advokátka so sídlom I. J. XXXX/XX, XXX XX K. L., za účasti Krajskej prokuratúry Banská Bystrica, o návrhu oprávneného otca na výkon rozhodnutia - neodkladného opatrenia nariadeného uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 12CoPno/1/2019-1005 zo dňa 14.03.2019, vo veci maloletého dieťaťa, na odvolanie oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Zvolen č. k. 5Em/2/2019 - 707 zo dňa 11.05.2023, takto

rozhodol:

I. Uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku I. m e n í tak, že konanie o výkon rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 12CoPno/1/2019 - 1005 zo dňa 14.03.2019 vedené na súde prvej inštancie pod sp. zn. 5Em/2/2019 z a s t a v u j e .

II. Uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku II. a III. z r u š u j e a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením Okresný súd Zvolen (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „prvostupňový súd“) vyhlásil výkon rozhodnutia Okresného súdu Zvolen o nariadení neodkladného opatrenia - uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 12CoPno/1/2019 - 1005 zo dňa 14.03.2019 (ďalej len „exekučný titul“) za neprípustný a konanie o výkon exekučného titulu zastavil (výrok I.). Ďalej s poukazom na § 52 v spojení s § 391 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“) rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (výrok II.), pričom trovy výsluchu maloletej znáša štát (výrok III.).

Súd prvej inštancie poukázal na to, že matka ako povinný rodič a maloletá sa odmietajú podrobiť výkonu exekučného titulu, ktorým bolo matke nariadené odovzdať maloletú otcovi a súčasne bola táto dočasne zverená do jeho osobnej starostlivosti. Zistil, že matka pokračuje v manipulatívnom a deštruktívnom prístupe k dieťaťu, ktoré ukotvila v strachu, že v prípade odňatia z prostredia rodiny matky a umiestnenia do prostredia otca už matku neuvidí. Podľa neho maloletá sa odmieta podrobiť výkonu súdneho rozhodnutia pod nátlakom „zvonku“, pričom stretávanie s otcom musí pochopiť len vlastným rozumom a postupne. Súd prvej inštancie konštatoval, že vzhľadom na dlhý časový odstup a neadekvátne vplyvanie matky na maloletú nateraz nie je možné realizovať výkon súdneho rozhodnutia, a považoval ho v tomto štádiu za neprípustný. Ospravedliteľné dôvody videl predovšetkým v postojoch maloletej, ktorú k realizácii tohto rozhodnutia nie je možné prinútiť pod nátlakom ani akýmkoľvek inštitucionálnym rozhodnutím a zmena jej postoja môže nastať len po tom, čo maloletá vlastným rozumom dospeje k tomu, že ju má rád aj otec, má záujem byť s ňou a chce sa podieľať na jej výchove. Súd prvej inštancie

poukazujúc na najlepší záujem dieťaťa a judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva zdôraznil, že povinnosť štátnych orgánov prijať také opatrenia, ktoré umožnia kontakt rodiča a dieťaťa nežijúcich v spoločnej domácnosti, nie je absolútna a ich povinnosť použiť donucovacie prostriedky nemôže byť neobmedzená s tým, že musia osobitne dbať na najlepší záujem dieťaťa a jeho práva v zmysle čl. 8 Dohovoru o právach dieťaťa. Hoci si bol súd prvej inštancie vedomý toho, že došlo k silnému zásahu do rodičovských práv otca, ktorému je odopierané právo stretávať sa s maloletou, v tomto štádiu považoval za diskutabilné, či by donucovacie prostriedky viedli k náprave a neprivodili by maloletej ešte väčšiu traumu. Poukázal na to, že aj podľa klinického psychológa dieťa je v dôsledku nevhodného pôsobenia matky pevne ukotvené vo svojom názore, v dôsledku čoho maloletá odmieta s otcom komunikovať, stretávať sa a žiť v jednej domácnosti. Vzhľadom k tomu vyhlásil výkon exekučného titulu za neprípustný a konanie zastavil.

2. Proti tomuto uzneseniu podal prostredníctvom právnej zástupkyne v zákonom stanovenej lehote odvolanie oprávnený otec a žiadal, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dôvodil, že matka nerešpektuje autoritu súdov a ich právoplatné rozhodnutia dlhodobo s tým, že napadnutým rozhodnutím je matke daná možnosť vyhnúť sa rešpektovaniu súdnych rozhodnutí aj v budúcnosti. Podľa neho obštrukčné konanie matky jej naďalej prechádza pod rúškom konania v záujme mal. dieťaťa, preto otec nemá dôveru, že niektorý štátny orgán by bol schopný pomôcť mu vidieť maloletú a zastaviť matku v jej protiprávnom konaní. Poukázal na odôvodnenie napadnutého uznesenia, z ktorého je zrejmé, že matka dlhodobo dieťa zastrahuje, manipuluje proti otcovi a styku s ním, vystavuje ho neskutočnému psychickému nátlaku vyvolávaním strachu, že sa už nebude môcť k matke vrátiť. Otec vnímal napadnuté rozhodnutie ako značne nespravodlivé, poškodzujúce jeho práva, hoc on nič nezákonné neurobil, len sa legitímnym právnym prostriedkom domáha vidieť svoje dieťa. Mal za to, že všetky opatrenia v civilnom konaní smerujúce k obnoveniu vzťahu otca dieťaťa boli matkou úspešne a úmyselne zmarené. Podľa neho nestačí len konštatovanie, že už ubehol dlhší časový odstup, najmä keď doteraz súd prvej inštancie výkon rozhodnutia nezrealizoval, poukazujúc na postoj maloletej, ktorý sám vyhodnotil ako matkou ovplyvnený, preto je podľa názoru otca nesprávne považovať v týchto súvislostiach výkon rozhodnutia za neprípustný. Opätovne súdu prvej inštancie vyčítal, že sa ani len nepokúsil o realizáciu výkonu rozhodnutia a dieťa ponecháva v takom nezdravom prostredí, aj keď u matky je podozrenie na Münchhausenov syndróm by proxy, ktorý do dnešného dňa nebol vyvrátený. Podľa neho konanie matky hraničí s psychickým týraním dieťaťa. Podľa názoru otca neobstojí dôvodenie súdu prvej inštancie, podľa ktorého sú tu na základe postoja maloletej ospravedlniteľné dôvody, resp. že už ubehol dlhší časový odstup. Napadnuté rozhodnutie sa otcovi javí ako nedostatočne a nepresvedčivo odôvodnené, pričom dochádza k porušovaniu jeho práva na rešpektovanie rodinného života podľa čl. 8 Európskeho dohovoru o ľudských právach. Podľa neho by zastaveniu konania podľa § 390 ods. 1 písm. c/ CMP mala predchádzať taká zmena skutočných okolností, v dôsledku ktorej by nebolo v súlade s ochranou verejného záujmu v konaní pokračovať. Pritom skutočnosť, že dieťa odmieta otca na podklade manipulácie matky, bola konajúcemu súdu známa už v čase začatia konania o výkon rozhodnutia. Otec mal za to, že súd prvej inštancie nesprávne posúdil záujem dieťaťa, ktorý neskúmal v širšom kontexte a do úvahy nebolo vzaté právo dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu s oboma rodičmi, pričom sama matka nekoná v záujme maloletej, ale vzťah otca s dieťaťom ničí. Napadnutým rozhodnutím je podľa otca odobrený doterajší protizákonný postup matky, ktorá v takomto postupe môže pokračovať aj pri rozhodnutí vo veci samej (sp. zn. 8P/6/2016), kedy súd na prvom stupni rozhodol a dieťa zveril do jeho osobnej starostlivosti.

3. Povinná matka vo vyjadrení k odvolaniu navrhla napadnuté uznesenie potvrdiť ako vecne správne majúc za to, že odôvodnenie napadnutého uznesenia je v súlade s požiadavkami kladenými na rozhodnutia súdov v kontexte práva na spravodlivý proces. Poukázala na to, že maloletá tak pri výsluchu uskutočnenom za prítomnosti sudkyne konajúcej vo veci ako aj pred klinickým psychológom vyjadrila jednoznačný postoj, v ktorom prezentovala neochotu vôbec sa stretnúť s otcom, nieto žiť s ním v jeho domácnosti, preto názor súdu prvej inštancie, podľa ktorého nútenie dieťaťa k styku s rodičom proti jeho vôli je proti záujmom dieťaťa a následné sankčné pôsobenie nemá racionálny podklad a zmysel, pretože núti mal. dieťa zmeniť svoju vôľu, aby predišlo postihu povinného rodiča. Podľa matky napadnuté rozhodnutie rešpektuje potreby maloletej. Poukázala na to, že pokiaľ by došlo k výkonu exekučného titulu a odovzdaniu maloletej otcovi, následne by matke bol umožnený len telefonický kontakt s maloletou. To by podľa matky predstavovalo neprimeraný zásah do stability života maloletej.

Matka uvedomujúc si zložitost' situácie, navrhla najsť riešenie s ohľadom na potreby maloletej, ktorú nemá záujem vystavovať neprimerane stresujúcim situáciám, pričom podľa nej nesprávnymi úkonmi uskutočnenými z pozície sily zo strany otca a štátnych inštitúcií v minulosti bol zmarený už aj tak krehký vzťah medzi otcom a maloletou. Podľa matky bola maloletá traumatizovaná najmä nezvládnutím situácie po vydaní exekučného titulu. V prejednávanej veci je podľa matky potrebný osobitý prístup k maloletej, aby nadobudla späť stratenú dôveru v otca. Preto matka navrhla, aby otec začal spolupracovať na postupných krokoch k nadobúdaniu dôvery a odbúraní strachu dcéry z odobratia zo starostlivosti matky. Matka v tomto smere navrhla aj podrobné riešenie.

4. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“ v spojení s § 3 ods. 5 CMP), preskúmal vec v intenciách ust. § 65 až § 66 CMP. Následne postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s § 2 ods. 1 CMP odvolaním napadnuté uznesenie prvostupňového súdu vo výroku I. podľa § 388 CSP zmenil a vo výrokoch II. a III. podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b/ CSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (ust. § 391 ods. 1 CSP) .

5. Podmienkou konania o výkon rozhodnutia je existencia vykonateľného exekučného titulu. V prejednávanej veci je exekučným titulom uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 12CoPno/1/2019-1005 zo dňa 14.03.2019, ktorým bolo matke nariadené, aby dočasne odovzdala mal. dieťa do starostlivosti otca, pričom súčasne bolo matke uložené plniť si vyživovaciu povinnosť voči maloletej, odovzdať otcovi jej kompletnú zdravotnú dokumentáciu a preukaz poistenca verejného zdravotného poistenia. Taktiež bol matke (po odovzdaní dieťaťa) umožnený telefonický kontakt s maloletou každý utorok, štvrtok a v nedeľu v presne vymedzenom čase. Toto neodkladné opatrenie bolo nariadené do času právoplatného skončenia konania vo veci samej, t. j. konania o zmene úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej, vedenej na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 8P/6/2016.

6. Predtým ako odvolací súd podrobil napadnuté rozhodnutie odvolaciemu prieskumu, skúmal, či medzičasom nedošlo k právoplatnému skončeniu konania vo veci samej. Odvolací súd zistil, že súd prvej inštancie rozsudkom č. k. 8P/6/2016-2013 zo dňa 08.02.2023 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 13CoP/18/2023 zo dňa 29.11.2023 maloletú A. zveril do starostlivosti otca, matke uložil povinnosť platiť výživné vo výške 30 % zo sumy životného minima počnúc dňom právoplatnosti rozhodnutia, pričom styk matky s maloletou neupravil a rodičom uložil povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny vo Zvolene po dobu 6 mesiacov. Dopytom na prvostupňový súd mal odvolací súd preukázané, že konanie vedené na súde prvej inštancie pod sp. zn. 8P/6/2016 bolo právoplatne skončené dňa 21.12.2023.

7. Z charakteru nariadeného neodkladného opatrenia, ktoré je v predmetnom konaní exekučným titulom, ako i jeho výrokovej časti, vyplýva, že toto neodkladné opatrenie bolo nariadené len do skončenia vyššie označeného konania vo veci samej. Právoplatným skončením uvedeného konania teda došlo ex lege k zániku neodkladného opatrenia (exekučného titulu) v súlade s ustanovením § 333 CSP, podľa ktorého neodkladné opatrenie zanikne, ak uplynul čas, na ktorý bolo nariadené. Zánik exekučného titulu je dôvodom pre zastavenie konania o výkon rozhodnutia. Vzhľadom k tomu, že v prejednávanej veci zanikli podmienky pre ďalšie pokračovanie konania o výkon rozhodnutia, odvolaciemu súdu neostalo iné, ako napadnuté uznesenie vo výroku I. zmeniť a výkon rozhodnutia podľa § 390 ods. 1 písm. b) CMP zastaviť.

8. Odvolací súd na okraj poznamenáva, že v súčasnosti je osobná starostlivosť otca o maloleté dieťa upravená právoplatným a vykonateľným rozhodnutím vo veci samej, t. j. rozsudkom súdu prvej inštancie č. k. 8P/6/2016-2013 zo 08.02.2023 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 13CoP/18/2023 zo dňa 29.11.2023. Pokiaľ matka dieťaťa ani uvedené rozhodnutie nerešpektuje a marí, otec sa môže opätovne domáhať nariadenia výkonu rozhodnutia v novom konaní, na podklade uvedeného exekučného titulu.

9. Pre úplnosť odvolací súd považuje za potrebné stručne sa vyjadriť aj k záverom súdu prvej inštancie, podľa ktorých povinnosť súdov použiť donucovacie prostriedky za účelom umožnenia kontaktu rodiča a dieťaťa nemôže byť neobmedzená. Aj keď vo všeobecnosti možno s uvedenými závermi súhlasiť, v prejednávanej veci odvolací súd považuje postup súdu prvej inštancie, ktorý na ich základe vyhlásil výkon rozhodnutia za neprípustný a konanie zastavil, za predčasný. Odvolací súd opätovne podčiarkuje,

že výkon rozhodnutia sa viedol na podklade exekučného titulu - neodkladného opatrenia dočasného charakteru, nariadeného v rámci konania vo veci samej (o zmenu zverenia maloletej). Podľa názoru odvolacieho súdu za daných okolností mal súd prvej inštancie vo výkone rozhodnutia pokračovať až do právoplatného skončenia konania vo veci samej, a to najmä z dôvodu, že potenciálne mohlo dôjsť k trvalej zmene zverenia maloletej do osobnej starostlivosti otca. To sa nakoniec v prejednávanej veci aj naplnilo.

10. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu. O trovách štátu, ktoré vznikli v súvislosti s výsluchom maloletej v ambulancii klinického psychológa dňa 31.03.2022 v sume 3,91 eur, rozhodol tak, že tieto trovy znáša štát. Odvolací súd musí vytknúť súdu prvej inštancie, že s výnimkou poukazu na § 52 CMP v spojení s § 391 CMP neodôvodnil, prečo postupoval práve podľa tohto zákonného ustanovenia. Pritom v napadnutom uznesení sám konštatuje (okrem iného) nespoluprácu povinnej matky počas celého konania, ktorá systematicky pôsobila deštruktívne na dieťa a manipulovala ho v neprospech otca. V tomto smere teda absentovala aspoň minimálna úvaha súdu prvej inštancie, či neboli splnené podmienky pre aplikáciu § 55 CMP. Rovnako to platí o náhrade trov konania štátu.

11. Vzhľadom k uvedenému odvolací súd napadnuté uznesenie vo výroku II. a III. podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie podľa § 391 ods. 1 CSP na ďalšie konanie, nakoľko jeho postupom došlo k naplneniu odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie nevyhodnotením vyššie ozrejmých skutočností priviedol nedostatočnosť odôvodnenia napadnutého uznesenia, ktorá sa premietla do predčasnosti prijatých právnych záverov, v dôsledku čoho došlo k porušeniu práva účastníkov na spravodlivý proces. Povinnosťou súdu prvej inštancie bude opätovne rozhodnúť o náhrade trov konania vrátane náhrady trov konania štátu a svoje rozhodnutie (t. j. aplikáciu toho ktorého ustanovenia § 52 a nasl. CMP) následne aj náležite odôvodniť.

12. O trovách odvolacieho konania na základe ust. § 396 ods. 3 CSP rozhodne súd prvej inštancie.

13. Toto rozhodnutie bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3 (za) : 0 (proti).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).